

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 03.12.2008, sp. zn. 8 Tdo 814/2008, ECLI:CZ:NS:2008:8.TDO.814.2008.1

Číslo: 49/2009

Právní věta: I. Spolupachatelství z hlediska § 9 odst. 2 tr. zák. vyžaduje společné jednání a společný úmysl spáchat trestný čin, přičemž společné jednání může probíhat nejen současně, ale i postupně, pokud na sebe časově navazuje a jednání každého spolupachatele je článkem řetězu společných činností, ve kterém předchozí činnost je bezprostřední a nutnou součástí další činnosti, a takové společné jednání směřuje k přímému vykonání trestného činu a ve svém celku tvoří jeho skutkovou podstatu. Proto jednání policisty, jenž přesto, že věděl, že se dopravní nehoda nestala, vyhotovil v dohodě s dalším pachatelem nepravdivý záznam o dopravní nehodě (s konkrétně rozvedenými údaji o okolnostech a příčinách dopravní nehody), který tento pachatel za účelem získání pojistného plnění, na něž nebyl právní nárok, předložil v úzké časové souvislosti jako nezbytnou podmínku pro uplatnění nároku na plnění z pojistné smlouvy, je třeba posuzovat jako jednání spolupachatele podle § 9 odst. 2 tr. zák., a nikoli jen jako jednání pomocníka podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. II. Účast osoby ve formě pomoci ve smyslu § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. na pojistných podvodech různých pachatelů nelze posuzovat jako jeden pokračující trestný čin spáchaný v podobě účastenství na trestných činech pojistného podvodu podle § 250a tr. zák. těchto (hlavních) pachatelů, byť by jinak byly splněny podmínky pokračování vyplývající z ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák. (srov. rozhodnutí pod č. 61/1994 Sb. rozh. tr.), nýbrž jako několikanásobné účastenství (několikanásobnou pomoc). Proto ani z hlediska naplnění zákonných znaků vztahujících se k výši škody způsobené trestným činem pojistného podvodu (např. škody nikoliv malé podle § 250a odst. 3 tr. zák.) nelze u pomocníka počítat škody způsobené v jednotlivých případech jeho účastenství na pojistných podvodech různých pachatelů, ale výši způsobené škody je u něj třeba posuzovat odděleně ve vztahu ke každému pachateli, jemuž pomáhal. Jestliže však pomocník takto jednal vždy v postavení veřejného činitele (např. jako policista) a uvedeným způsobem v rozporu se zákonem vykonával svou pravomoc v úmyslu způsobit jinému škodu, pak při splnění podmínek uvedených v § 89 odst. 3 tr. zák. lze jeho skutek současně (v jednočinném souběhu s několikanásobným účastenstvím) posoudit jako jeden pokračující trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) tr. zák. Pro naplnění zákonného znaku spočívajícího v tom, že veřejný činitel tímto činem způsobil značnou škodu ve smyslu § 158 odst. 2 písm. c) tr. zák., se pak počítají částky škody způsobené všemi jeho dílčími útoky.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 03.12.2008

Spisová značka: 8 Tdo 814/2008

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Pojistný podvod, Pokračování v trestném činu, Spolupachatelství, Účastenství, Zneužívání pravomoci veřejného činitele

Předpisy: § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák.
§ 158 odst. 1 písm. a) tr. zák.
§ 250a tr. zák.
§ 89 odst. 3 tr. zák.
§ 9 odst. 2 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného K. K. proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 8. 2007, sp. zn. 4 To 145/2007, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 5 T 121/2004.

Z odůvodnění:

Dovolání obviněného K. K. bylo podáno v trestní věci vedené u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 5 T 121/2004 a směřuje proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 8. 2007, sp. zn. 4 To 145/2007, který byl vydán poté, co Nejvyšší soud usnesením ze dne 16. 5. 2007, sp. zn. [8 Tdo 312/2007](#), zrušil předcházející rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 3. 2006, sp. zn. 4 To 305/2005, v části týkající se obviněného K. K. a věc přikázal tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Nyní napadeným rozsudkem uznal Krajský soud v Ostravě vinným obviněného K. K. kromě jiného trestným činem zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák. a osminásobným účastenstvím ve formě pomoci k trestnému činu pojistného podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) a § 250a odst. 1, 3 tr. zák. a uložil mu podle § 158 odst. 2, § 37a a § 35 odst. 1 tr. zák. společný úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 let a 6 měsíců, pro jehož výkon jej zařadil do věznice s dozorem. Podle § 53 odst. 1 tr. zák. byl dále obviněnému uložen peněžitý trest ve výši 80 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání 8 měsíců a podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. též trest zákazu činnosti spočívající v zákazu služby ve veřejných a ozbrojených sborech na dobu 5 let a 6 měsíců.

Podle skutkových zjištění popsanych odvolacím soudem ve výroku o vině se obviněný K. K. dopustil uvedených činů v podstatě tak, že

- dne 25. 12. 1998 v dopoledních hodinách v N. J. v budově Policie České republiky, Okresního ředitelství v N. J., skupiny dopravních nehod, po předchozí žádosti obviněného J. V. vyhotovili obvinění M. M. a K. K. jako policisté i přesto, že věděli, že se dopravní nehoda nestala, za účelem získání pojistného plnění pro obviněného P. P., na které nebyl právní nárok, nepravdivý záznam o malé dopravní nehodě (s konkrétně rozvedenými údaji o okolnostech a příčinách dopravní nehody), přičemž následně dne 5. 2. 1999 na základě tohoto záznamu o malé dopravní nehodě obviněný P. P. neoprávněně obdržel jako poškozený od Č. p., a. s., finanční částku ve výši 54 310 Kč, kterou si rozdělil nejméně s obviněným J. V. a obviněným R. F.;

- dne 25. 12. 1998 v N. J. v budově Policie České republiky, Okresního ředitelství v N. J., skupiny dopravních nehod, po předchozí žádosti obviněného R. J. vyhotovili obvinění M. M. a K. K. jako policisté i přesto, že věděli, že dopravní nehoda se na uvedeném místě a uvedeným způsobem nestala, za účelem získání pojistného plnění pro obviněnou B. F., na které nebyl právní nárok, nepravdivý záznam o malé dopravní nehodě (s konkrétně rozvedenými údaji o okolnostech a příčinách dopravní nehody) a následně dne 22. 2. 1999 na základě tohoto záznamu o malé dopravní

nehodě obviněná B. F. neoprávněně obdržela jako poškozená od Č. p., a. s., finanční částku ve výši 132 600 Kč;

- dne 25. 12. 1998 v N. J. po předchozí žádosti obviněného P. U. vyhotovili obvinění M. M. a K. K. jako policisté Policie České republiky, Okresního ředitelství v N. J., skupiny dopravních nehod, i přesto, že věděli, že se dopravní nehoda na uvedeném místě a uvedeným způsobem nestala, za účelem získání pojistného plnění pro obviněného P. U., na které nebyl právní nárok, nepravdivý záznam o malé dopravní nehodě (s konkrétně rozvedenými údaji o okolnostech a příčinách dopravní nehody) a následně ve dnech 9. 2. 1999 a 15. 3. 1999 na základě tohoto záznamu o malé dopravní nehodě obviněný P. U. neoprávněně obdržel jako poškozený od Č. p., a. s., finanční částku v celkové výši 347 105 Kč;

- dne 25. 12. 1998 ve večerních hodinách v H., okres N. J., po předchozí žádosti MUDr. M. S. vyhotovili obvinění M. M. a K. K. jako policisté Policie České republiky, Okresního ředitelství v N. J., skupiny dopravních nehod, i přesto, že věděli, že dopravní nehoda se uvedeným způsobem a na uvedeném místě nestala, za účelem získání pojistného plnění pro MUDr. M. S., na které nebyl právní nárok, nepravdivý záznam o malé dopravní nehodě (s konkrétně rozvedenými údaji o okolnostech a příčinách dopravní nehody) a následně dne 3. 2. 1999 na základě tohoto záznamu o malé dopravní nehodě MUDr. M. S. neoprávněně obdržela jako poškozená od Č. p., a. s., finanční částku ve výši 51 162 Kč;

- dne 25. 12. 1998 ve večerních hodinách ve F., okres N. J., po předchozí žádosti P. K., policisty Policie České republiky, vyhotovili obvinění K. K. a M. M. jako policisté Policie České republiky, Okresního ředitelství v N. J., skupiny dopravních nehod, i přesto, že věděli, že dopravní nehoda se na uvedeném místě a uvedeným způsobem nestala, za účelem získání pojistného plnění, na které nebyl právní nárok, pro R. K., který o ničem nevěděl, nepravdivý záznam o malé dopravní nehodě (s konkrétně rozvedenými údaji o okolnostech a příčinách dopravní nehody) a následně dne 25. 3. 1999 na základě tohoto záznamu o malé dopravní nehodě obdržel obviněný H. P. jako zmocněnec poškozeného R. K. na základě nepravdivé plné moci ze dne 25. 3. 1999 od Č. p., a. s., finanční částku ve výši 188 600 Kč, kterou předal P. K.;

- dne 25. 12. 1998 v N. J. po předchozí žádosti obviněného M. P. vyhotovili obvinění M. M. a K. K. jako policisté Policie České republiky, Okresního ředitelství v N. J., skupiny dopravních nehod, i přesto, že věděli, že dopravní nehoda se na uvedeném místě a uvedeným způsobem nestala, za účelem získání pojistného plnění, na které nebyl právní nárok, pro K. M., který o ničem nevěděl, nepravdivý záznam o malé dopravní nehodě (s konkrétně rozvedenými údaji o okolnostech a příčinách dopravní nehody) a následně dne 18. 2. 1999 na základě tohoto záznamu o malé dopravní nehodě K. M. neoprávněně obdržel jako poškozený od Č. p., a. s., finanční částku ve výši 59 359 Kč, kterou téhož dne předal obviněnému M. P.;

- dne 12. 1. 1999 ve večerních hodinách v obci H., okres N. J., po předchozí žádosti jiné osoby vyhotovili obvinění B. G. a K. K. jako příslušníci Policie České republiky, Okresního ředitelství v N. J., skupiny dopravních nehod, i přesto, že věděli, že dopravní nehoda se uvedeným způsobem a na uvedeném místě nestala, za účelem získání pojistného plnění pro další osobu, na které nebyl právní nárok, nepravdivý záznam o malé dopravní nehodě (s konkrétně rozvedenými údaji o okolnostech a příčinách dopravní nehody) a následně dne 11. 2. 1999 na základě tohoto záznamu o malé dopravní nehodě obdržela další osoba jako poškozený od Č. p., a. s., pojistné plnění ve výši 186 600 Kč;

- dne 3. 4. 1999 v dopoledních hodinách v S. n. O., okres N. J., po předchozí žádosti jiné osoby vyhotovili obvinění B. G. a K. K. jako příslušníci Policie České republiky, Okresního ředitelství v N. J., skupiny dopravních nehod, i přesto, že věděli, že dopravní nehoda se na uvedeném místě a uvedeným způsobem nestala, za účelem získání pojistného plnění pro jinou osobu, na které nebyl

právní nárok, nepravdivý záznam o malé dopravní nehodě (s konkrétně rozvedenými údaji o okolnostech a příčinách dopravní nehody) a následně dne 11. 5. 1999 na základě tohoto záznamu o malé dopravní nehodě obdržel R. B. jako poškozený od Č. p., a. s., pojistné plnění ve výši 433 148 Kč.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 8. 2007, sp. zn. 4 To 145/2007, podal obviněný K. K. prostřednictvím svého obhájce dovolání, jež opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný v něm nejdříve poukázal na obě předcházející rozhodnutí Nejvyššího soudu v této věci, tj. na usnesení ze dne 7. 3. 2007, sp. zn. [3 Tdo 1588/2006](#), a usnesení ze dne 16. 5. 2007, sp. zn. [8 Tdo 312/2007](#), přičemž podle obviněného Krajský soud v Ostravě i přes výhrady vyslovené dovolacím soudem v uvedených rozhodnutích nesprávně právně kvalifikoval jednání obviněného jako jeden pokračující trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák. Jak dále obviněný zdůraznil, odvolací soud v potřebné míře nevyjádřil, zda trestné činy, jimiž byl obviněný uznán vinným, mohou být posouzeny jako jeden trestný čin spáchaný ve formě pokračování a v souběhu s osmi samostatnými případy účastenství, tedy zda se jedná u pokračujícího trestného činu o zastřešující delikt, což požadoval Nejvyšší soud. Podle obviněného nebylo v celém průběhu trestního řízení prokázáno, že již při prvním dílčím útoku zamýšlel, plánoval či jinak připravoval další dílčí útoky, a ani to, že byl veden záměrem, aby v přesně neurčitěm počtu případů jiné osoby realizovaly to, co se vyžaduje pro naplnění znaků skutkové podstaty účastenství podle § 10 odst. 1 písm. c) a § 250a odst. 1, 3 tr. zák., tj. že úmysl obviněného směřoval k tomu, aby tyto osoby odlišné od pojišťovny, pro které jim vytvořil nepravdivé podklady, vylákaly neoprávněné plnění. Obviněný vznesl námitky i proti tomu, pokud odvolací soud ve vztahu ke kvalifikovaným znakům obou skutkových podstat dovedl vědomou nedbalost obviněného ve smyslu § 5 písm. a) tr. zák., aniž by tento svůj závěr odůvodnil. Podle názoru obviněného z dokazování vyplynulo, že v některých případech došlo k navyšování způsobené škody, což bylo pro obviněného nepředvídatelné, neboť nemohl očekávat, zda po sepsání záznamu o malé dopravní nehodě budou vozidla dále poškozována. Obviněný zmínil i právo na soudní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a také právo na projednání věci v přiměřené lhůtě a bez zbytečných průtahů zaručené v čl. 38 odst. 2 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod s odkazem na to, že od spáchání posuzovaných činů do právní moci rozsudku uběhla doba téměř 9 let a celé řízení tak trvalo neúměrně dlouhou dobu, což bylo k tíži obviněného. Závěrem svého dovolání obviněný navrhl zrušit napadený rozsudek odvolacího soudu i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně a tomuto soudu přikázat věc k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší státní zástupkyně se vyjádřila k dovolání obviněného K. K. prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství, která se ztotožnila se závěry napadeného rozhodnutí odvolacího soudu a navrhla odmítnout dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud dospěl mimo jiné k těmto závěrům.

Pokud jde o právní kvalifikaci použitou dovolacím soudem, je vhodné připomenout, že účastenství podle § 10 tr. zák. je vybudováno na zásadě akcesority účastenství, tedy na závislosti trestní odpovědnosti účastníka na trestní odpovědnosti hlavního pachatele. Proto účastenství na trestných činech různých pachatelů nelze posoudit jako jeden pokračující trestný čin spáchaný ve formě účastenství, byť by jinak byly splněny podmínky pro takové posouzení všech útoků podle § 89 odst. 3 tr. zák., jako je tomu v právě projednávaném případě (srov. rozhodnutí pod č. 61/1994 Sb. rozh. tr.). Z těchto důvodů při účastenství na trestných činech různých pachatelů, jimiž byla způsobena škoda, není možné u účastníka počítat celou způsobenou škodu, takže u každého samostatného účastenství je zásadně škodou jen ta konkrétní škoda, která byla způsobena trestným činem hlavního pachatele, na němž se účastník podílel. Odvolací soud tedy správně posoudil trestnou činnost obviněného K. K. jako osm samostatných případů účastenství podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. ve formě pomoci, aniž by ve vztahu k trestnému činu pojistného podvodu podle § 250a odst. 1, 3 tr. zák. sečetl celou škodu,

k jejímuž způsobení obviněný napomohl všemi těmito osmi případy účastenství.

K námitce obviněného K. K. ohledně pokračujícího trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák. Nejvyšší soud považuje za nutné uvést, že pro správné právní posouzení jednání obviněného je rozhodné, zda všechny jeho dílčí útoky splňují podmínky pokračování ve smyslu § 89 odst. 3 tr. zák. se zřetelem na okolnosti, za nichž byl uvedený trestný čin spáchán. Jak již Nejvyšší soud konstatoval ve svém předcházejícím dovolacím usnesení ze dne 16. 5. 2007, sp. zn. [8 Tdo 312/2007](#), pokud jde o právní kvalifikaci trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1, písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák., shledal naplnění formálních znaků tohoto trestného činu i ve vztahu k podmínkám stanoveným pro pokračování ve smyslu § 89 odst. 3 tr. zák. Proto lze nyní již s odkazem na uvedené rozhodnutí zdůraznit, že jednotlivé dílčí útoky obviněného zde naplnily stejnou skutkovou podstatu, byly spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení i blízkou souvislostí časovou a v předmětu útoku. Těmito znaky tedy již není nutné se opětovně zabývat a je možno poukázat na citované rozhodnutí.

Dále bylo třeba zkoumat, zda je dán i znak pokračování spočívající v jednotném záměru pachatele, tedy zda byla prokázána subjektivní souvislost. Nad rámec skutečností správně vyjádřených již odvolacím soudem Nejvyšší soud doplňuje, že tento znak spočívá v postupném uskutečňování jednotného záměru, který zde musí být již na počátku pokračování v trestném činu, tj. při prvním dílčím útoku, neboť jediný trestný čin musí vyplývat z jediné vůle pachatele. Rozhodující znak pokračování v trestném činu, jenž jej odlišuje od opakování trestného činu, spočívá v tom, že jednotlivé útoky, z nichž každý naplňuje znaky téhož trestného činu, jsou po subjektivní stránce spojeny jedním a týmž záměrem pachatele, který již od počátku zamýšlí aspoň v nejhrubších rysech provést i další útoky, přičemž z hlediska objektivní stránky se tyto jednotlivé útoky jeví jako postupné realizování uvedeného jediného záměru pachatele (srov. rozhodnutí pod č. 3/1972-I. Sb. rozh. tr.). Jednotný záměr je nutno dovozovat ze všech komplexně zjištěných okolností a je možné na něj usuzovat např. ze stejnorodého způsobu jednání pachatele či z dalších objektivních souvislostí (viz rozhodnutí pod č. 47/1967-I. Sb. rozh. tr.).

Odvolací soud se v posuzované věci v souladu s těmito kritérii v odůvodnění napadeného rozsudku dostatečně vypořádal se subjektivní podmínkou pokračování, protože obviněný K. K. jak v případě dílčích útoků, jichž se dopustil dne 25. 12. 1998 se spoluobviněným M. M., tak i v případě dílčích útoků spáchaných ve dnech 12. 1. 1999 a 3. 4. 1999 se spoluobviněným B. G. vždy jednal v rozporu se svými služebními povinnostmi za situace, kdy obviněný K. K. i jeho spolupachatelé věděli o tom, že se nestala dopravní nehoda na takovém místě a takovým způsobem, jak nepravdivě uvedli do záznamu o malé dopravní nehodě. Na jednotící záměr obviněného spáchat nejen první, ale i další dílčí útoky, jichž se dopustil, je nutné usuzovat především z okolnosti, že převážnou část pokračujícího jednání spáchal v jednom dni, tj. 25. 12. 1998. Navíc k tomu, aby bylo možné pořídit všechny podklady a připravit potřebné záležitosti tak, jak je popsáno v jednotlivých dílčích útocích ve výroku o vině v napadeném rozsudku odvolacího soudu, byla nezbytně nutná příprava, která nesměřovala jen k jednomu, prvnímu dílčímu útoku, ale i ke všem dalším. Obdobný postup byl realizován i v ostatních případech, což rovněž svědčí pro existenci jednotícího záměru obviněného jako subjektivního znaku pokračování ve smyslu § 89 odst. 3 tr. zák..

Obviněný K. K. s vědomím, že činí úkony, které jsou v rozporu s jeho služebními povinnostmi, při neexistenci dopravní nehody a ve všech případech z důvodu, aby další osoba získala pojistné plnění, na něž neměla nárok, učinil nepravdivý záznam o malé dopravní nehodě, kde vždy sepsal konkrétní údaje vztahující se k motorovému vozidlu pojištěné osoby a k okolnostem, za nichž mělo dojít k nehodě, přičemž nebylo reálně možné, aby obviněný fakticky ohledal v jednom dni všechna místa dopravních nehod a provedl úkony tak, jak by byl povinen, pokud by k nim skutečně došlo. Uvedené záznamy pak obviněný (i s některými spoluobviněnými) předával jako výsledky své služební činnosti a následně osoby, pro něž tak obviněný činil, tyto podklady předávaly pojišťovně, které na jejich

základě vyplácely pojistné plnění. Také shodnost postupů vyjádřená obdobnými rysy projevujícími se u všech zmíněných dílčích útoků svědčí pro závěr, že trestná činnost obviněného byla vedena již od počátku, tedy od prvního dílčího útoku, stejným záměrem, kterým byla snaha nejdříve vytvořit nepravdivé podklady předstírající vznik dopravní nehody, jež se ovšem nestala v podobě zachycené v písemných materiálech, a umožnit tak, aby osoby zúčastněné na předstírané dopravní nehodě vylákaly od pojišťovny pojistná plnění. Takto prováděná činnost, v níž nelze oddělit přípravu nepravdivých podkladů od cíle, ke kterému směřovala a jímž bylo vylákání pojistného plnění, svědčí o promyšlené činnosti racionálně zaměřené ke konkrétnímu výsledku, a proto ji nelze považovat za nahodilou či jednotným záměrem nespojenou aktivitu obviněných. Podle názoru Nejvyššího soudu se obviněný K. K. touto činností přímo podílel, na vlastním společném jednání vedeném společným úmyslem směřujícím k uplatnění nároku na plnění z pojistné smlouvy i na podvodně vylákávaném pojistném plnění, takže by správně ve vztahu k jeho jednání, které odvolací soud v napadeném rozsudku posoudil jako účastenství podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. ve formě pomoci, bylo přílehavější posoudit jeho jednání jako spolupachatelství ve smyslu § 9 odst. 2 tr. zák. na trestném činu pojistného podvodu podle § 250a tr. zák. Podle ustálené judikatury se jedná o spáchání trestného činu společným jednáním (společné naplnění znaků příslušného ustanovení zvláštní části trestního zákona) nejen v případě, pokud každý ze spolupachatelů svým jednáním naplnil všechny znaky jednání uvedeného ve zvláštní části trestního zákona, nebo tehdy, jestliže každý ze spolupachatelů naplnil jen některý ze znaků jednání uvedeného v příslušném ustanovení zvláštní části trestního zákona, avšak souhrn jednání spolupachatelů naplňuje souhrn znaků jednání uvedeného v příslušném ustanovení zvláštní části trestního zákona, ale také tehdy, když jednotlivé složky společné trestné činnosti sice samy o sobě znaky jednání uvedeného v příslušném ustanovení zvláštní části trestního zákona nenaplnějí, ale ve svém souhrnu představují jednání popsané v příslušném ustanovení zvláštní části trestního zákona (srov. č. 15/1967 Sb. rozh. tr.). Jednání spolupachatelů z hlediska § 9 odst. 2 tr. zák. totiž vyžaduje společné jednání a společný úmysl spáchat trestný čin, přičemž společné jednání může probíhat nejen současně, ale i postupně (srov. Novotný, O. a kol. Trestní právo hmotné. 1. Obecná část. Praha: ASPI, a. s., 2007, s. 318 pod bodem A. při charakteristice „společného jednání“), pokud na sebe časově navazuje a jednání každého spolupachatele je článkem řetězu jejich společných činností, ve kterém předchází činnost jednoho spolupachatele je bezprostřední a nutnou součástí činnosti dalšího spolupachatele, která směřuje k přímému vykonání trestného činu a ve svém celku tvoří jeho skutkovou podstatu. Proto jednání policisty, jenž i přesto, že věděl, že se dopravní nehoda nestala, vyhotovil v dohodě s dalším pachatelem nepravdivý záznam o dopravní nehodě (s konkrétně rozvedenými údaji o okolnostech a příčinách dopravní nehody), který tento pachatel za účelem získání pojistného plnění, na něž nebyl právní nárok, předložil při uplatnění nároku na plnění z pojistné smlouvy příslušné pojišťovně, je třeba správně posuzovat jako jednání spolupachatele podle § 9 odst. 2 tr. zák., a nikoli jen jako jednání pomocníka podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., zejména když takové jeho jednání bylo nezbytnou podmínkou pro uplatnění nároku na plnění z pojistné smlouvy ve smyslu § 250a odst. 1 tr. zák. dalším pachatelem a bylo v úzké časové souvislosti s jednáním tohoto pachatele. Právní posouzení jednání obviněného K. K. jako spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. k trestnému činu pojistného podvodu podle § 250a odst. 1, 3 tr. zák. však nelze použít s ohledem na zákaz reformationis in peius, když nebylo podáno dovolání v neprospěch obviněného.

Nejvyšší soud v souladu s tím, jak rozhodly soudy nižších stupňů, shledal, že všechny zmíněné dílčí útoky, do jejichž páčání byli zapojeni kromě obviněného K. K. a jeho kolegů policistů i další osoby, byly provedeny podle obdobného scénáře. Jestliže se obviněný dopustil těchto dílčích útoků celkem v 8 případech, pak s ohledem na uvedené skutečnosti jsou nepochybně všechny spojeny z hlediska subjektivní stránky stejným záměrem, jímž bylo, aby obviněný vytvořil falešné záznamy o malé dopravní nehodě jako podklady pro následné vyplacení pojistného plnění. Protože se uvedené praktiky opakovaly tak, jak bylo skutkově prokázáno, není významné, pokud se obviněný K. K. nedopustil všech dílčích útoků vždy se stejným kolegou policistou, ale činil tak se dvěma z nich.

Všechny dílčí útoky trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák. jsou pak charakterizované rovněž bezprostřední časovou souvislostí, protože, jak již bylo uvedeno, 6 dílčích útoků spáchal obviněný K. K. v jediném dni (25. 12. 1998), další dílčí útok s nevýrazným odstupem dne 12. 1. 1999 a poslední útok ze dne 3. 4. 1999 byl spáchán po necelých 3 měsících. Ani tento posledně uvedený časový odstup s ohledem na zmíněné okolnosti nevylučuje jeho posouzení jako pokračování ve vztahu k předchozím dílčím útokům. Čin obviněného byl tedy soustředěn do velmi krátké doby, která odpovídá promyšlenosti a nezbytné přípravě projevující se v zajištění všech potřebných konkrétních informací, ať již ohledně osob, jež měly být zúčastněny na předstíraných dopravních nehodách, nebo vozidel, které se na uvedených nehodách měly podílet. K výhradám obviněného obsaženým v jeho dovolání lze dále uvést, že pro závěr o subjektivní souvislosti založené na postupném uskutečňování jednotného záměru není nutné, aby byly u každého dílčího útoku dány zcela shodné okolnosti a souvislosti, ale postačí, aby mezi nimi byla shledána druhová shodnost a vzájemná propojenost. Pokud tudíž v posuzované věci neměl obviněný u všech dílčích útoků vždy stejného spolupachatele, nebo jestliže impulsy k provedení činů přicházely od různých osob, nejde o podstatné okolnosti, neboť celkový charakter, četnost a posloupnost prováděné trestné činnosti dostatečně svědčí o existenci jednotného záměru.

Závěr odvolacího soudu, podle něhož byly splněny všechny zákonné znaky pokračování ve smyslu § 89 odst. 3 tr. zák. ve vztahu k trestnému činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák., jímž byl obviněný K. K. uznán vinným, považuje Nejvyšší soud za správný. Obviněný se tak dopustil všemi uvedenými dílčími útoky jediného trestného činu a tyto dílčí útoky představují jediný skutek spáchaný pokračováním v trestném činu. Všechny částky škody způsobené jednotlivými dílčími útoky pokračování v trestném činu se pak sčítají, což má zásadní význam zejména u trestných činů, u nichž je znakem skutkové podstaty i škoda na cizím majetku. Všechny dílčí útoky pokračování totiž tvoří jediné jednání, které pak má i jediný následek, resp. účinek. To má význam i v případě projednávaného trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák., jehož znakem je způsobení značné škody, která zde v součtu tvoří celkovou částku ve výši 1 452 884 Kč.

Na tomto závěru odvolacího soudu, který je důsledkem pokračování u trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák., nemůže nic změnit ani skutečnost, že ze shora uvedených důvodů byly stejné dílčí útoky u tohoto trestného činu posouzeny jako 8 samostatných případů účastenství podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. na trestných činech pojistného podvodu podle § 250a odst. 1, 3 tr. zák., přičemž tato účastenství ve formě pomoci byla spáchána v jednočinném souběhu s trestným činem zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák. Pro takový případ totiž platí, že účastenství podle § 10 odst. 1 tr. zák. na trestných činech různých pachatelů nelze posoudit jako jeden pokračující trestný čin ve formě účastenství, byť by jinak byly splněny podmínky pro takové posouzení všech útoků uvedené v § 89 odst. 3 tr. zák. (viz rozhodnutí pod č. 61/1994 Sb. rozh. tr.). S ohledem na okolnosti, za nichž došlo k těmto případům účastenství ve formě pomoci podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., ani není rozhodné, zda pachatel, jemuž účastník poskytl pomoc, byl v tomto směru domluven s pomocníkem (viz rozhodnutí pod č. 43/1952 Sb. rozh. tr.).

Jako pokračování ve smyslu § 89 odst. 3 tr. zák. lze tedy u obviněného K. K. posoudit pouze jednotlivé dílčí útoky ve vztahu k trestnému činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák., byť jde o totéž jednání, které zároveň naplňuje znaky samostatných účastenství ve formě pomoci podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k trestnému činu pojistného podvodu podle § 250a odst. 1, 3 tr. zák. I když pokračování v trestném činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) tr. zák. spojuje jeho dílčí útoky do jediného skutku, nemůže to mít současně za následek sčítání škody u všech jednotlivých případů účastenství podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. na trestném činu pojistného podvodu podle § 250a odst. 1, 3 tr.

zák. (srov. rozhodnutí pod č. 51/1979-I. a č. 22/1990 Sb. rozh. tr.), neboť účastenství podle § 10 tr. zák., jak bylo shora uvedeno, je vybudováno na zásadě akcesority, tedy na závislosti trestní odpovědnosti účastníka na trestní odpovědnosti hlavního pachatele. Proto je-li účastenství spácháno ve vztahu k různým hlavním pachatelům, tvoří v zásadě samostatné trestné činy účastníka (tj. u obviněného K. K. jde o 8 samostatných skutků účastenství), podobně jako je tomu u různých skutkových podstat trestných činů, které tvoří současně dílčí akty zastřešujícího pokračujícího trestného činu spáchaného v jednočinném souběhu s nimi, u nichž je třeba také vyjádřit odděleně i způsobenou škodu, i když z hlediska zastřešujícího deliktu jde o jediné pokračující trestné jednání. Z těchto důvodů Nejvyšší soud shledal, že právní úvahy a závěry odvolacího soudu jsou ve vztahu k použité právní kvalifikaci správné.

Jestliže obviněný K. K. ve svém dovolání poukazoval rovněž na neúměrnou délku trestního stíhání, jde o námitku, která nenaplnuje uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a to ani jako kritérium pro úvahy o jiném nesprávném hmotně právním posouzení, ale neodpovídá ani jiným dovolacím důvodům [např. podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.]. Nepřiměřenou délku řízení lze kompenzovat poskytnutím zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu podle § 13 odst. 1, věty druhé a třetí, a § 31a zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. [5 Tdo 14/2008](#), publikované pod č. T 1094 v sešitě 46 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu; dále viz zejména usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2008, sp. zn. [III. ÚS 2866/07](#)). Nejvyšší soud se proto touto námitkou obviněného podrobněji nezabýval, navíc obviněný svůj požadavek ani blíže nespecifikoval.

Nejvyšší soud tedy podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného K. K. jako zjevně neopodstatněné.